

R

EL REPORTATGE

Un autocar amb preses que surten de permís és el plató perfecte per confessar dures experiències d'una vida amb dos mons paral·lels

Còmplices Núria són molt estrets després dels que han viscut en el rodatge del curt 'El bus'

JAVIER RICOU
 Barcelona

La complicitat entre aquestes cinc dones és absoluta. Aquesta empatia d'anada i tornada va néixer en un autocar i ara, passat el temps, continua corrent a raig. La Yolanda, la Mónica i la Penélope són tres de les actrius del curtmetratge *El bus*, en què aquestes dones reinserides en la societat després de passar llargs anys a la presó despullen sentiments sobre la dura experiència entre reixes. I té lloc dins d'un autocar. Sandra Reina és la directora de la cinta, premiada als Gaudí i candidata als Goya. Núria Ortín, presidenta de la Fundació Obra Mercedària, les va posar totes en contacte.

L'equip de Sandra Reina n'ha tingut prou amb mitja hora de metratge per narrar el que, en un mitjà de premsa escrita, serien diversos reportatges. És una cinta honesta en què s'aborden molts fronts del món penitenciari. Les exrecluses reflexionen, sense cap truc, sobre la doble pena pagada només per ser dones (no recorden quantes vegades han sentit la fra-

MANÉ ESPINOSA

La presó despullada en un bus

se: "Com una mare pot delinquir i deixar sols els seus fills?" o parlen d'aquella sensació viscuda a la part més profunda de les seves entranyes durant els escorcolls íntims cada vegada que tornaven després d'un permís.

La idea del curtmetratge va néixer per casualitat. Reina era usuària de la línia d'autobús que uneix Martorell i Barcelona. De seguida es va adonar que les converses entre els passatgers d'aquell autocar sortien del que era normal. És la línia que fan servir els presos de Brians els divendres, quan surten de permís de cap de setmana, i els diumenges a la tarda, quan toca tornar.

La proposta de recrear en un curtmetratge la mateixa escena,

però amb actrius i actors reals (expresos que havien pujat a aquell autocar durant el període de condemna) va ser plantejada a Núria Ortín, que ajuda aquestes persones en la reinserció. L'elenc de protagonistes trobats no pot ser més autèntic. Els seleccionats o, per ser més exactes, les i els que van acceptar la proposta, van ocupar els seients d'aquell bus de la ficció i van començar a actuar davant les càmeres amb la mateixa naturalitat destil·lada durant els divendres i diumenges de viatges de casa a la presó i tornant a la presó.

Hi va haver, abans de passar a l'acció, una feina prèvia de documentació. L'equip de Reina va parlar amb aquelles dones i ho-

mes per conèixer detalls de les experiències viscudes. Calia esbossar un mínim guió. "Però la veritat -revela la directora- és que en les converses entre aquells particulars passatgers durant el rodatge van sortir moltes coses i vivències no comentades a les xerrades d'abans". Això seria bona part de l'èxit de la cinta: la riuada de sinceritat i honestat regalada per aquelles actrius i actors.

La Vanguardia va quedar fa uns dies amb aquestes cinc dones per saber com paeixen l'èxit per la cinta. No han perdut el contacte des que es va acabar el rodatge. La Yolanda, la Mónica i la Penélope coincideixen en una cosa: "Quan entres a la presó, el món es divideix en dues vides; la que tens dins

i la que intentes tenir amb tanta normalitat com puguis durant els primers permisos". I en la primera vida, entre reixes, el temps corre molt a poc a poc, mentre que durant els permisos els minuts volen. I això només ho perceben i ho saben elles.

Les tres dones ja han pagat el compte pels errors comesos. I coincideixen que la reinserció -que hauria de ser el primer objectiu de la presó- no és mai fàcil sense ajuda o suport d'entitats externes o, el més important, la família. Per evitar espòilers serà prudent obviar molts dels sentiments, patacades o alegries explicades per aquests especials passatgers durant els viatges d'anada i tornada en aquell bus. El curtmetratge es pot veure a Filmin.

Només unes pinzellades. La Yolanda, que d'un dia per l'altre va passar de ser una noia aplicada i esportista a convertir-se en una toxicomana, diu que assegurar que la "presó rehabilita es diu aviat". Sense el suport de l'exterior i molta força de voluntat, afirma,

El que fa més mal a aquestes ex preses, aquí actrius, és la doble factura que han pagat les que eren mares

ella no hauria sortit mai d'aquell forat. Com diu la Penélope, de vegades és més fàcil sobreviure a dins, "estant molt unides, que tornar a muntar-te sola la vida".

Una de les coses que ha fet més mal a les preses que són mares -ho expliquen a les converses d'autocar- és que els seus fills (de vegades manipulats per l'entorn familiar) "ens arribessin a veure com a autèntics monstres". És difícil de curar, i encara més quan són a dins i només surten els caps de setmana. I, en un to més distès, les tres dones no amaguen que, després de passar diversos anys tancades en una presó, han tingut problemes, durant els seus primers permisos, per a tasques tan domèstiques "com treure un bitllet de metro en un d'aquells expenedors digitals". No ho havien vist mai. Són aquells dos mons que discorren a diferent velocitat en una mateixa vida. Aquestes dues realitats queden reflectides amb el comportament de la Mónica, que, quan puja al bus divendres, es posa les joies i pinta; joies que es torna a treure diumenge a la tarda, quan l'autocar aparca a la porta de Brians. ●